

D O M

afsagt den 29. marts 2007 af Vestre Landsrets 12. afdeling
(dommerne Lis Frost, Marie S. Mikkelsen og Lars Bentsen
(kst.)) i 1. instanssag
V.L. B-0248-06

Sagsøger

(advokat **Sagsøger**, Sønderborg)

mod

Advokatnævnet

(advokat Dorthe Horstmann, Viborg).

Indledning

Denne sag, der er anlagt den 1. februar 2006, angår spørgsmålet om, hvorvidt **Sagsøger** har tilsidesat god advokatskik ved ytringer, han har fremsat i en ankestævning til Vestre Landsret, om den indankede dom og dommeren.

Påstande

Advokat **Sagsøger** har over for sagsøgte, Advokatnævnet, nedlagt påstand om, at nævnets kendelse af 17. januar 2006

ophæves. Subsidiært har advokat [Sagsøger] påstået fastsat en mildere sanktion.

Advokatnævnet har påstået kendelsen stadfæstet.

Advokatnævnets kendelse

Advokatnævnet afsagde den 17. januar 2006 følgende kendelse:

"Sagens parter:

Under denne sag har [Dommer 1], Retten i Aabenraa, Snareved 10, 6200 Aabenraa klaget over advokat [Sagsøger], Sønderborg.

Sagens tema:

Klagen vedrører advokatens adfærd i forbindelse med udfærdigelsen med en ankestævning.

Datoen for klagen:

Klagen blev indgivet ved brev af 13. juli 2005.

Sagsfremstilling:

Advokat [Sagsøger] var part i en retssag anlagt af ham mod Aabenraa Kommune om betaling af et lønrefusionsbeløb. Ved dom afsagt af [Dommer 1] [Sagsøger] den 26. maj 2005 tabte advokat [Sagsøger] sagen. Dommen blev ved ankestævning af 6. juni 2005 påanket til Vestre Landsret.

I ankestævningen anførte advokat [Sagsøger] bl.a.:

"Indledningsvis bemærkes, at dommeren i sit resultat er vendt 180 grader i forhold til sin tilkendegivelse efter parternes procedure"

og

"når det lykkedes for Retten i Aabenraa at tilpasse resultatet efter Rettens følelser skyldes det...".

Herudover beskrev advokat [Sagsøger] detaljeret i ankestævningen, hvorledes [Dommer 1] [Sagsøgers] opfattelse havde fore-

taget en forkert bevisbedømmelse, herunder refereret vidneforklaringer og andre dele af fakta forkert.

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

Dommer 1 har påstået at advokat Sagsøger har tilsidesat god advokatskik,

ved i en ankestævning udfærdiget af ham og på egne vegne at være fremkommet med udsagn i strid med sandheden og på en måde, der må anses som et bevidst forsøg på at bestride Dommer 1's faglighed overfor Landsretten, ligesom ankestævningen indeholder beskyldninger mod Dommer 1 om dennes undertrykkelse og fordrejning af store dele af bevisførelsen.

Indklagede:

Advokat Sagsøger har påstået frifindelse, idet han har anført at der er ført sandhedsbevis overfor ytringen om, at "det er lykkedes for Retten i Aabenraa at tilpasse resultatet efter Rettens følelser", de gengivne referater af den skete bevisførelse under retssagen fastholdes, og

at de divergerende opfattelser af fakta nødvendigvis gør bevisførelse til sagens oplysning, der ikke henhører under advokatnævnets kompetence.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har efter forberedende behandling i kredsbestyrelsen for advokatreds været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 4 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Advokat Sagsøger har ikke tilsidesat god advokatskik ved sine bemærkninger om Dommer 1's referat af bevisførelsen og om hans bevisbedømmelse, idet advokat Sagsøgers ytringer i den forbindelse må opfattes som hans argumentation over for landsretten med gengivelse af hans egen opfattelse af bevisførelsens indhold og ikke som krænkende beskyldninger mod Dommer 1.

Derimod finder Advokatnævnet, at advokat Sagsøgers bemærkninger i ankestævningen om, at det var "lykkedes for Retten i Åbenrå at tilpasse resultatet efter rettens følelser", var personligt

nedsættende over for [redacted] Dommer 1 [redacted] og helt upåkrævet efter formålet.

Advokat [redacted] Sagsøger [redacted] har herved tilsidesat god advokatskik og pålægges i medfør af rpl. § 147 c, stk. 1, en bøde på 5.000 kr. til Statkassen.
..."

Sagsfremstilling i øvrigt

Af udateret brev fra [redacted] Dommer 1 [redacted] til Sekretariatet for Advokatsamfundets kredsbestyrelser fremgår blandt andet:

"...

Jeg fastholder min klage og præciserer, at jeg naturligvis ikke har haft til hensigt at inddrage de to gamle sager under behandlingen af den aktuelle klage. Jeg nævnte kun de to tidligere sager som forklaring på, at jeg nu fandt det rimeligt at reagere. Jeg har aldrig før klaget over en advokats optræden.

..."

Forklaringer

Advokat [redacted] Sagsøger [redacted] har forklaret, at domsforhandlingen i byretten omhandlede dagpengerefusion for en sekretær. Beløbet var ved en fejl fra kommunen blevet udbetalt til det advokatfirma, han var trådt ud af. Han havde derfor stævnet Aabenraa Kommune. Efter det sidste vidne spurgte [redacted] Dommer 1 [redacted] henvendt til kommunens advokat, "om han, hvis han havde hørt, hvad det sidste vidne forklarede, ville have ført domsforhandlingen?". [redacted] Dommer 1 [redacted] fortsatte og sagde, at han mente, kommunen havde begået en klar fejl, og at han desuden var træt af at skulle inddrages i [redacted] Sagsøgers [redacted] slåskamp med hans tidligere partnere. Vidnet opfattede [redacted] Dommer 1's [redacted] udtalelser som en tilkendegivelse, som han acceptere-

de. Vidnet opfattede det, som om kommunens advokat bad om en dom. Vidnet talte herefter med tilhørerne om, at vidnet ville vinde sagen. Da dommen kom, skrev han straks ankestævningen. Vidnet blev meget overrasket over **Dommer 1's** klage, idet han selv er kendt for sit frie sprog og sin intellektuelle sarkasme. **Dommer 1** har tidligere gjort nogle folk kede af det, hvorimod andre ikke tager hans bemærkninger til sig, idet de ved, at **Dommer 1** er en flink mand. Vestre Landsret har stadfæstet dommen, og vidnet har af procesbevillingsnævnet fået afslag på tredieinstansbehandling. Under domsforhandlingen for Vestre Landsret var **Landsdommer 1** retsformand, og han anvendte ikke Retsplejelovens § 151, selv om vidnet havde redegjort for muligheden herfor.

Procedure

Advokat **Sagsøger** har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med sit påstandsdokument af 18. december 2006, hvoraf fremgår:

"Sagsøgte har ikke kompetence. Kompetente organ er domstolene.

Dommer 1's klage af 13. juli 2005 indeholder klager over to ytringer:

1. At dommeren i sit resultat er vendt 180 grader i forhold til sin tilkendegivelse efter parternes procedure, og
2. At det er lykkedes Retten i Aabenraa, at tilpasse resultat efter Rettens følelser.

Begge bemærkninger er fremsat i et procesindlæg til Vestre Landsret, der alene havde det formål, at fremkalde en judiciel afgørelse hos 2. instansen, der følgelig er den kompetente myndighed til at kritisere ytringer fremsat i processkrifter.

Sagsfremstilling:

Ytringen om, at Retten i Aabenraa har tilpasset sit domsresultat efter dommerens følelsesudbrud ved domsforhandlingens afslutning var og er sand. Ytringen er udtryk for helt almindelige retspsykologiske og retssociologiske erfaringer om, hvorledes beslutningstagere, herunder dommere træffer deres afgørelse.

Sagsøgte har da også i forhold til klagerens opfattelse af beviserne accepteret, at dette er en vurdering, som sagsøgeren i nærværende sag har haft ret at fremsætte overfor appelinstanten.

Ytringen om, at domsresultatet synes tilpasset efter Rettens følelser er blot en anden af sagsøgerens vurderinger overfor appelinstanten.

Som det fremgår af **Dommer 1's** skrivelse af 13. juli 2005 har dommeren anset de to ytringer for, at være et bevist forsøg på overfor Landsretten, at bestride dommerens faglighed.

Af **Dommer 1's** skrivelse af 13. juli 2005 synes det at fremgå, at det er en del af dommerens forståelsesunivers eller erkendelsesunivers, at det udtryk for lav faglighed, hvis en dommer dels vender 180 grader fra sin tilkendegivelse til sin dom, og hvis Retten i sin dom tilpasser resultatet til fornemmelser, intuition og følelser. Men kan det lægges til grund uden nærmere reference og redegørelse? Det bestrides.

Når en part indbringer en 1. instansafgørelse for 2. instans, er det netop for at få foretaget en fuldstændig ny prøvelse af sagen. Der er derfor en beføjet del af en appellants argumentation overfor den højere instans, at gøre rede for den del af 1. instansens beslutningsproces, som dommeren i 1. instans har åbenbaret for parterne men ikke åbenbaret i dommen.

Om i dette tilfælde Retten i Aabenraa forholder sig i overensstemmelse med juridisk videnskabelig metode er ikke et spørgsmål om, at erkende påvirkning af intuition, fornemmelse og følelser. Den juridisk videnskabelige metode er kendetegnet ved,

at den der nedskriver afgørelsen i sin dom, anfører så mange af de data, der er indgået i Rettens beslutning, at en fagfælle kan gentage beslutningsprocessen og nå til samme resultat.

Når **Dommer 1** i sin klage af 13. juli 2005 i begyndelsen af sidste afsnit på side 1 anser sagsøgerens ytringer for et angreb på dommerens faglighed og i begyndelsen af 2. afsnit på side 2 anser sagsøgerens ytringer som et udfald imod hans person, som vækker erindringer om tidligere kritik fremsat af sagsøgeren i ganske gamle sager, og klageren omtaler disse to tidligere indvendinger fra sagsøgeren som et ganske tilsvarende udfald mod dommerens person og dommerens faglighed, må man igen se på, hvilke elementer, der dengang indgik i den krænkede følelse. Det er for længst accepteret af videnskaben indenfor kommunikation, psykologi og sociologi, at ansvaret for at føle sig krænket, ikke kan lægges på andre.

Det er for længst almindeligt antaget, at en krænket følelse i hvert fald består af kombinationen af dels ens *sanseindtryk* - for eksempel, hvad man ser, hører, føler, lugter eller smager - og på den anden side de *værdibegreber*, som er lagt af forældre, lærere og andre individer omkring en og omverden omkring en. Enhver der beslutter sig for, at lægge ansvaret for en krænket følelse på den, der er årsag til sanseindtrykket, reflekterer derved, at sanseindtrykket også er bragt i kollision med den pågældendes egne værdier, som de nu er indpodet i den pågældende fra forældre, lærere, overordnede og omgivelserne som ovenfor anført. Når man ønsker at placere ansvaret for en krænket følelse hos den der ytrer sig, er det således ikke nok at beskæftige sig med ytringen. Det er mindst lige så vigtigt, at beskæftige sig med de værdibegreber, der ved kollision med ytringen, er blevet til en krænket følelse. Det har sagsøgte ikke gjort. Det har klageren, **Dommer 1** ikke gjort. Havde de gjort det, ville de have indset, at sagsøgerens ytringer overfor appelininstansen ikke gik ud over, hvad der var rimeligt at anføre for at forsvare appellantens beføjede interesser.

Dansk domskultur er beklageligvis stærkt præget af summariske afgørelser med referat af data, der på ingen måde sætter fagfæller i stand til, at gentage beslutningsprocessen og altså at gennemgå,

hvilke sansemæssige data, hvilke tanker og hvilke følelser og værdier, der er indgået i Rettens resultat. Derfor overlades læseren af en dansk dom til i meget vidt omfang at gætte, og det vil ikke være rimelig, om dommerne i forsvar for deres meget summariske afgørelser bebrejder læserne af de summariske afgørelser disses gæt. Danske dommere kunne blot lige som de fleste andre landes dommere, herunder de fleste andre nordeuropæiske dommere, yde parterne den service, at dommeren i detaljer nedskrev så mange af de overvejelser, som dommeren nu naturligvis har haft.

De to "krænkelser", som **Dommer 1** i sin klage af 13. juli 2005 anfører på side 2 i afsnit 2 har **Dommer 1** afstået fra at kommentere yderligere. I det ene tilfælde var der tale om dommerens virksomhed som mødeleder af en tvangsfjernelsessag i Børne- og Ungeudvalget. Procesledelsen i den sag var så anspændt og så følelsesmættet, at de fleste i rummet fornemmede et stærkt ubehag og fornemmede at meget stærke personlige følelser var i spil. Alligevel refererer **Dommer 1** som sin erindring fra mødet alene, at sagsøgeren som advokat for den tvangsramte familie ikke fik lov til at gennemgå de ti centimeter bilag, som Socialforvaltningen som en anden anklagemyndighed havde indsamlet imod familien, og som efter mit skøn på mange punkter hverken var udtryk for objektiv dataindsamling eller objektiv behandling af data.

Sagsøgeren har ikke på noget tidspunkt beskyldt **Dommer 1** for embedsmisbrug, men det er tydeligt, at dommerens opfattelse af sansedata er kollideret med dommerens værdibegreber, som der nu er lagt i ham, på en måde, der får dommeren, og ikke andre til, at anse en kritik for en processuel afgørelse, som en personlig beskyldning for embedsmisbrug.

I **Dommer 1's** udateret indlæg fra august 2005 (bilag B) anfører **Dommer 1**, at man skal kunne stole på udtalelser fra en advokat. Sagsøgeren er helt enig med **Dommer 1** heri, ligesom sagsøgeren håber, at **Dommer 1** også finder, at man skal kunne stole på udtalelser fra en dommer. De to tidligere sager, som **Dommer 1** anfører, at han: " naturligvis ikke har haft til hensigt at inddrage", skal gerne have givet anledning til undren over sagsøgeren, men i så fald er sagsøgeren

ikke den eneste mødedeltager, der har fået anledning til undren. Forundringen hos nogle af de andre mødedeltager var rettet mod dommeren.

Hvad **Dommer 1** har skrevet i sin retsbog, er tilføjet retsbogen, uden at parterne har kunnet kontrollere, om tilførslerne svarede til parternes/tilhørendes virkelighed. Der var tilskuere i Retten til dommerens tilkendegivelse, og ingen af tilhørende var i tvivl om, hvordan dommen ville falde ud efter dommerens tilkendegivelse. Stor var derfor forundringen for tilhørende, da de senere erfarede, hvad **Dommer 1** havde skrevet i sin dom.

Det er en hver dommers ret, at affatte en dom, der ikke er i overensstemmelse med dommerens tilkendegivelse. Hvis retsvæsenet vil opnå tillid hos processens tilhører, må dommen imidlertid binde dommerens ytringer fra dommerens tilkendegivelse sammen med ytringerne i dommerens dom på en måde, som tilhørende forstår, således at de forstår, hvorfor dommeren i sin endelig beslutningsproces har foretaget en rejse fra en del i universet til en anden.

Det er netop to instanssystemets formål, at kritik imod første instansen kan fremsættes overfor 2. instansen, der er den kompetente myndighed.

Det centrale i klagen fremfører **Dommer 1** i slutning af 2. afsnit på side 2 i det udaterede indlæg fra august 2005: **Dommer 1** finder, at det *rigtige tidspunkt* for advokat at påberåbe sig sin egen forståelse af vidneforklaringen, er *domsforhandlingen* i Landsretten og altså ikke i processkrifterne. Det ser dommeren og jeg forskelligt på. Jeg foretrækker så mange data på så tidligt et tidspunkt processen, som muligt.

Det er et synspunkt, som man kan være enig i eller uenig i. Det viser imidlertid, at **Dommer 1** fuldt har indset, at en ankestævning er en begæring til en 2 instans om, at få en anden vurdering og et andet judicielt resultat end første instansen er nået frem til. Sagsøgeren og tilhørende opfattede **Dommer 1's** bemærkninger efter domsforhandlingen som et signal om, at sagsøgte, Aabenraa Kommune, havde begået en fejl og derfor skulle tabe sagen. Dommerens udtalelse skal ses i

forlængelse af, at dommeren til modpartens advokat, efter et vidne havde bekræftet, at hun på Aabenraa Kommunes vegne havde fået meddelelse om, at Aabenraa Kommunes betaling skulle gå til en ganske bestemt adresse, spurgte, om han ville opretholde sin påstand, hvis han på forhånd havde vidst, at pågældende vidne udtalte sig som sket.

Efter det, **Dommer 1** har anført i sine indlæg til sagsøgte, er der ikke tvivl om, hvilke følelsesmæssige ytringer dommeren har givet udtryk for. Med kombinationen af ytringerne og dommens resultat, finder sagsøgeren for, at have ført sandhedsbevis for ytringen om, at **Dommer 1** i opbygningen af dommens argumentationskæde, har fået indrettet dommens resultat efter Rettens følelser uden, at det på nogen måde fremgår, hvad det er for en intellektuel proces, der har bragt dommeren fra bemærkningerne i tilkendegivelsen til bemærkningerne i dommen.

Det bemærkes, at ingen af parterne på noget tidspunkt efterlyste nogen tilkendegivelse fra dommeren, og at dommerens tilkendegivelse skete helt på dommerens eget initiativ.

Netop da danske dommers begrundelse i modsætning til deres nordeuropæiske kollegaers begrundelser er så summariske, er det i et tilfælde, hvor en tilkendegivelse afviger 180 grader fra dommen, en legitim og behørig melding til 2. instansen, at berette om sine sanseindtryk og sin vurdering, der i realiteten indeholder en legitim og behørig klage over, at **Dommer 1** i Retten i Aabenraa ikke har foretaget en sådan begrundelse i sin dom, at læseren kunne føle dommerens beslutningsproces fra dennes tilkendegivelse til dennes domsbegrundelse.

Uopfyldte opfordringer

Sagsøgte opfordres til nærmere at anføre sin begrundelse, hvis sagsøgte hævder, at det ikke er i overensstemmelse med psykologiske, sociologiske og kommunikative erfaringer, at lægge til grund, at også rettens følelser, intuition og fornemmelser indgår i Rettens beslutningsproces. På samme måde anmodes sagsøgte fremkomme med en detaljeret begrundelse, hvis ikke sagsøgte er enig i, at sætningen "Jeg er på den ene side godt træt af, at advokat **Sagsøger** inddrager Aabenraa Kommune i denne

sag, men på den anden side har Aabenraa Kommune begået en klar fejl" ikke udtrykker dele af dommerens følelsesmæssige univers og dommerens intuitive fornemmelse om, hvem der havde begået fejl.

Der er i udgangspunktet ikke noget galt i, at lade sin første vurdering bero på fornemmelse, intuition og følelser, og sagsøgte opfordres til, at oplyse om man bestrider, at fornemmelse, intuition og følelser alle er data, der indgår i en beslutningstagers beslutningsproces.

Sagsøgte opfordres til nærmere at redegøre for, hvad det er for en erkendelsesopfattelse, der ligger bag ved vurderingen af, at de sagsøgerens fremsatte ytringer kan/skal personligt nedsættende overfor dommeren i 1. instansen.

Sagsøgte opfordres til, at redegøre for, hvad det nærmere er for nogle data og vurderinger, som en part i forhold til 2. instansen er afskåret fra at begære prøvet med den meget generelle og indholdsløse begrænsning af ytringsfriheden, som hos sagsøgte, går under betegnelsen: "går ud over rammerne for den sprogbrug, som kan tolereres i en processkrifter mv."

Advokatnævnet har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med sit påstandsdokument af 3. januar 2007, hvoraf fremgår:

"...

Til støtte for den nedlagte påstand bemærkes indledningsvis,

- at sagsøgte har kompetence til at behandle en indgivet klage over en advokat, jf. herved Rpl. kapitel 15 b,
- at rettens kompetence i henhold til Rpl. § 151 ikke afskærer sagsøgte fra at tage stilling til advokaters adfærd og ytringer i retssager og i de til disse knyttede procesindlæg m.v.
- at sagsøgeren også i processkrifter har pligt til at iagttage god advokatskik, og
- at spørgsmålet om, hvorvidt sagsøgeren i et

procesindlæg har tilsidesat god advokatskik, vurderes af sagsøgte.

Yderligere bemærkes,

- at bemærkningen om, at det var lykkedes for Retten i Åbenrå at tilpasse resultatet efter rettens følelser, må anses for personligt nedsættende og krænkende overfor klageren,
- at den fremsatte ytring, selvom der er vide grænser for, hvad der kan anføres i et processkrift, går ud over rammerne for den sprogbrug, som kan tolereres, også i processkrifter m.v.,
- at ytringen ikke kan have noget formål i relation til sagsøgerens ønske om at opnå et andet resultat i Vestre Landsret,
- at ytringen følgelig var helt upåkrævet efter formålet med sagen,
- at kritik af og utilfredshed med i en afsagt dom bør rettes mod dommen som sådan og ikke mod dommeren, og
- at sagsøgeren ved fremsættelse af ytringen har tilsidesat god advokatskik, jf. herved Rpl. § 126, stk. 1.

Sanktionen er passende fastsat.

..."

Landsrettens begrundelse og resultat

Det fremgår direkte af retsplejelovens § 147 b, at Advokatnævnet er kompetent til at behandle klager over en advokat. Det er fast antaget i teori og praksis, at retsplejelovens § 151 og straffelovens § 121 ikke indskrænker denne kompetence.

Landsretten finder, at den fremsatte ytring "lykkedes for Retten i Åbenrå at tilpasse resultatet efter Rettens følelser" kun kan forstås som en ytring rettet personligt mod dommeren.

Da ytringen er rettet mod dommerens person, og da den er upåkrævet i forhold til advokat [Sagsøgers] argumentation over for Vestre Landsret, finder landsretten på trods af de forholdsvis vide rammer for ytringer i processkrifter, at advokat [Sagsøger] herved har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126.

Sagsøgerens påstand om ophævelse af Advokatnævnets kendelse tages herefter ikke til følge.

Landsretten stadfæster derfor Advokatnævnets kendelse af 17. januar 2006, idet der ikke er grundlag for at fastsætte en mildere sanktion.

Advokat [Sagsøger] skal betale sagsomkostninger til Advokatnævnet med 7.000 kr. svarende til et passende beløb til udgifter til advokatbistand inklusiv moms. Landsretten har lagt vægt på sagens omfang, forløb og udfald.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Sagsøgte Advokatnævnets kendelse af 17. januar 2006 stadfæstes.

[Sagsøger] skal betale sagens omkostninger til Advokatnævnet med 7.000 kr.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8a.

Det idømte skal betales inden 14 dage.

Lis Frost

Marie S. Mikkelsen

Lars Bentsen
(kst.)

cfr.
